

Sisäasiainministeriö

PL 26

00023 VALTIONEUVOSTO

Viite: Sisäasiainministeriön lausuntopyyntö SM24:00/2009

Asia: Mikkelin työ-ja elinkeinotoimiston lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi kotouttamislaiksi

Pyydettyä lausuntona Mikkelin työ-ja elinkeinotoimisto, myöhemmin Mikkelin te-toimisto, toteaa seuraavaa. Mikkelin te-toimisto pitää annettua luonnosta hallituksen esitykseksi kotouttamislaiksi hyvänä. Haluamme kiinnittää huomiota muutamaa kohtaan, jotka meille paikallistason palvelujen tuottajana ovat tärkeitä.

Luonnoksessa kotouttamislaiksi todetaan, että maahanmuuttajien tuloksellinen palvelu edellyttää lähes 1,5 kertaiset resurssit verrattuna suomalaisten palveluun. Tämä mielessä pitäen painotamme riittävien resurssien varaamista valtion kotouttamispolitiikan toteuttamiseen myös paikallistasolla. Semminkin kun kotouttamislakiluonnoksessa esitetään lain soveltamisalan laajennusta verrattuna nykyhetkeen. Paikallistasolla se tarkoittaa asiakasmäärien kasvua. Valtion tuottavuusohjelman myötä vähenevät henkilöstöresurssit voivat vaarantaa tuloksellisen kotouttamistoiminnan te-toimistoissa.

Lakiluonnoksessa todetaan, että alkukartoituksen kotoutumissuunnitelmien laatimiseen voisi hoitaa myös ostopalveluina. Pienillä työmarkkina-alueilla, kuten Etelä-Savossa tällaisten erikoistuneiden ostopalvelujen hankkiminen on vaikeaa, joskus lähes mahdotonta. Alueella ei välttämättä ole toimijoita, jotka ko. palveluja voisivat myydä.

Kotouttamistyötä tehdään verkostossa. Meillä on tälläkin hetkellä yhteistyöverkostossa hyviä, määräaikaista kansallisia ja ESR-hankkeita, jotka toimivat tuloksellisesti kotoutumista edistäen. Ongelmana on vain se, että määräaikainen projekti kestää vain toimikautensa ja projektin päättyessä kaikki hyvät käytännöt eivät tule viranomaistyöksi joko toimialarajausten tai useammin riittämättömien resurssien takia. Kotouttamistyöstä tulee näin nykivää ja epävarmaa. Tämäkin takia painotamme riittävien resurssien varaamista lakisääteiseen viranomaistyöhön kotouttamisessa.

Mikkelin työ- ja elinkeinotoimisto

Käyntiosoite
Porrassalmenkatu 29

Postiosoite
PL 74, 50101 Mikkeli

Puhelinvaihe
010 60 40158

Faksi
010 60 41600

Kotisivu
www.mol.fi

Sähköposti
mikkeli@mol.fi

Lakiluonnoksessa painotetaan kuntien vastuullisuutta kotouttamispolitiikan toteuttamisessa. Kuntia edellytetään määrittelemään kotouttamisohjelmassaan eri toimijoiden vastuita kotouttamispalvelujen tuottamisessa kuten esim. alkukartoitus. Samoin lakiluonnoksessa painotetaan kuntien ja Ely-keskusten välistä yhteistyötä kotouttamisen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Mikkelin te-toimisto pitää tärkeänä, että kaikessa kuntien ja Ely-keskusten välisessä kotouttamistoimintaan liittyvässä yhteistyössä paikallisilla te-toimistoilla on yhdenvertainen rooli. Te-toimistojen tulee olla mukana kotouttamissopimuksien ja kotouttamisohjelmien laatimisessa. Näin toimien varmistetaan paikallistason kotouttamistoiminnan onnistuminen. Mikkelin te-toimisto painottaa myös elinkeinoelämän sitomista vahvasti mukaan kotouttamisohjelmien laatimiseen. Työllistyminen edesauttaa kotoutumisessa ja sitoutumisessa asuinalueeseen. Mitä tutumpia maahanmuuttajat ovat alusta alkaen alueen työnantajille, sitä helpompaa heidän työllistymisensä on. Tällä hetkellä seudullamme on valitettavan vähän avointen työmarkkinoiden ja kolmannen sektorin työnantajia, joiden palvelukseen maahanmuuttajia jatkuvasti otetaan.

Mikkelin te-toimisto haluaa kiinnittää huomiota muutamaankin lakiluonnoksen yksityiskohtaan.

Pidämme tärkeänä, että esitetty maahanmuuttajille annettava perustieto suomalaisesta yhteiskunnasta olisi valmiina lain astuessa voimaan. Tuloksellista asiakastyötä ei pysty tekemään, jos lain edellyttämät työvälineet, esimerkiksi perustieto, eivät ole valmiina jaettavaksi. Pidämme tärkeänä, että ko. perustietoon voidaan lisätä kunnittaista/ seudullista tietoa tarpeen mukaan, mutta kokonaisuus on ministeriöiden – ei paikallistoimijoiden – vastuulla.

Tällä hetkellä Mikkelin te-toimistolla on hyvin toimiva yhteistyöverkosto maahanmuuton parissa toimivien Mikkelin kaupungin, kolmannen sektorin sekä muiden valtion paikallistoimijoiden kanssa. Pienellä paikkakunnalla tiedon vaihto, palvelujen nopea tuottaminen sekä asiakkaista huolenpito on mutkatonta ja sitä kautta tuloksellista. Oletuksemme on, että lakiluonnoksessa mainitut palvelujen tuottamisen aikarajat tulevat tuottamaan seudullamme harvoin vaikeuksia. Toivomme, että lakiluonnoksen aikarajat eivät jäykistä palvelua.

Lakiluonnoksessa esitetään, että alkukartoituksen voisi tehdä kunta, te-toimisto tai jonkin muu taho ostopalveluna. Tämän määrittäisi kunta kotouttamisohjelmassaan. Pidämme tärkeänä, että te-toimistot ovat mukana kotouttamisohjelmien laatimisessa ja alkukartoituksen tekemisvastuut määritellään niissä mahdollisimman selkeästi.

Te-toimistomme toimialueen kunnista Mikkelin kaupunki ottaa vastaan pakolaisia. Jotkin kunnat valmistelevat asiaan liittyviä päätöksiään. Mikkeliin tulevien pakolaisten kohdalla kotoutumissuunnitelmat laaditaan yhteistyössä kunnan, te-toimiston ja maahanmuuttajan kanssa. Pidämme hyvänä, että jatkossakin lakiluonnoksen esityksen mukaan voimme toimia näin. Kotoutumissuunnitelmien ensimmäisessä laadinnassa käytämme tarpeen mukaan tulkkia, joiden saatavuus on alueellamme parantunut. Jo aikaisemmin maahanmuuttaneita ulkomaalaisia on

koulutettu asioimistulkeiksi myös harvinaisempiin kieliin. Viranomaisten tulisi kuitenkin lisätä tulkkien käyttöä ja siihen tulisi olla riittävät resurssit. Kotoutumissuunnitelmia on tarkistettu ja kotoutumista seurattu lakiluonnoksen esitysten mukaan. Esimerkiksi Suomi III kotoutumiskoulutuksen yhteyteen on liitetty työhallinnon alkuinfon läpikäynti. Näin pyrimme varmistamaan, että te-toimiston kaikki palvelut ovat maahanmuuttajille tuttuja ja käytettävissä.

Työmarkkinatoimenpiteissä on tullut muutoksia 10.5.2010 alkaen. Työharjoittelua ja työelämävalmennusta voi toteuttaa samalle työnantajalle enintään kuusi kuukautta. Joidenkin maahanmuuttajien kohdalla työharjoittelu ja työelämävalmennus ovat lähes ainoita keinoja työelämään osallistumiseen. Kyseessä ovat silloin juuri heikoimmassa asemassa olevat maahanmuuttajat esim. luku- ja kirjoitustaidottomat, ikääntyneet henkilöt, joiden työllistymispolku on pitkä. Tällaisia vastaanottavia työnantajia alueellamme on melko vähän. Muutos työmarkkinatoimenpiteissä tullee vaikeuttamaan kotoutumisprosessia. Mikkelin te-toimiston mielestä maahanmuuttajien sijoittamista samalle työnantajalle työmarkkinatoimenpiteisiin tulisi pidentää enimmäiskeston yli.

johtaja

Irma Valtonen puh 050 396 1494

palvelupäällikkö

Mervi Huuskonen, puh 050 396 3586

